

Lietz, Natalia

Międzynarodowa konferencja naukowa Liceum Krzemienieckie w kontekście rozwoju edukacji i kultury na Wołyniu w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 54/2, 234-236

2009

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
*LICEUM KRZEMIENIECKIE W KONTEKŚCIE
ROZWOJU EDUKACJI I KULTURY NA WOŁYNIU
W LATACH DWUDZIESTYCH I TRZYDZIESTYCH XX WIEKU*

W dniach 10–12 października 2008 r. w Instytucie Humanistyczno – Pedagogicznym im. Tarasa Szewczenki w Krzemieńcu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Liceum Krzemienieckie w kontekście rozwoju edukacji i kultury na Wołyniu w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku* pod patronatem Prezydenta m. st. Warszawy – Hanny Gronkiewicz-Waltz oraz Ministerstwa Edukacji i Nauki Ukrainy. Organizatorem konferencji była Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk, Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie oraz Instytut Humanistyczno – Pedagogiczny im. Tarasa Szewczenki w Krzemieńcu.

Obrady konferencji rozpoczęły się dnia 10 października 2008 r. od Posiedzenia Plenarnego, które rozpoczął Rektor Okręgowego Instytutu Humanistyczno-Pedagogicznego im. Tarasa Szewczenki – prof. dr hab. Afanasij Łomakowicz.

Podczas Posiedzenia Plenarnego przemówienia powitalne i inauguracyjne wygłosili: prof. dr hab. Irena Szybiak w zastępstwie Rektora Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk – prof. dra hab. Adama W. Koseskiego, Kierownik Urzędu Edukacji i Nauki Okręgowej Państwowej Administracji Tarnopola – Iwan Zaporozan oraz Prezydent miasta Krzemieniec – Leonid Kiczaty. Podczas Posiedzenia Plenarnego swoje wystąpienia przedstawili kolejno: prof. dr hab. Kalina Bartnicka (Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk, Instytut Historii Nauki PAN) – „*Genius loci*”: *Krzemieniec jako naukowo-edukacyjne centrum w ciągu wieków*; prof. dr hab. nauk ped. Anatolij Wychruś (Tarnopolski Ekonomiczny Uniwersytet Narodowy) – *Myśl pedagogiczna Ukrainy i Polski okresu międzywojennego w kontekście tradycji europejskich*; prof. dr hab. Andrzej Meissner (Uniwersytet Rzeszowski) – *Liceum Krzemienieckie w polskiej i ukraińskiej literaturze historyczno – pedagogicznej*; oraz prof. dr hab. nauk ped. Myhajło Lewkiwski (Żytomierski Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki) – *Procesy edukacyjne na Wołyniu (wiek XIX – lata trzydzieste XX w.)*.

Podczas konferencji odbyły się posiedzenia Sekcji I, II i III, podczas których swoje referaty zaprezentowali badacze polscy i ukraińscy.

W trakcie sesji stronę polską reprezentowali m. in. prelegenci z: Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusk, Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Wrocławskiego; stronę

ukraińską, natomiast, referenci z: Akademii Ostrogskiej, Krzemienieckiego Okręgowego Instytutu Humanistyczno-Pedagogicznego im. Tarasa Szewczenki, Lwowskiego Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki, Lwowskiego Uniwersytetu Państwowego Spraw Wewnętrznych, Pedagogicznego Uniwersytetu Narodowego im. Dragomanowa, Politechniki Lwowskiej, Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanika, Tarnopolskiego Ekonomicznego Uniwersytetu Narodowego, Wołyńskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki a także Żytomierskiego Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki.

Zaprezentowane podczas konferencji referaty dotyczyły m. in.: struktury i organizacji oraz działalności gospodarczej Liceum Krzemienieckiego w okresie międzywojennym, uniwersytetów ludowych Liceum Krzemienieckiego i ich twórców, Muzeum Ziemi Krzemienieckiej im. Wilibalda Bessera jako oddziału strukturalnego Liceum Krzemienieckiego, organizacji procesu naukowo-wychowawczego w gimnazjum im. T. Czackiego przy Liceum Krzemienieckim w latach 1920–1939, działalności Muzycznego Ośrodka Wakacyjnego w latach 1928–1939 opisaney we wspomnieniach ludzi tego czasu, muzyczno – oświatowych tradycji Krzemieńca w kontekście kultury Tarnopolszczyzny, oświaty twórczej i zjawisk sztuki Krzemieńszczyzny w okresie międzywojennym, kadry nauczycielskiej Liceum Krzemienieckiego, formowania inteligencji w zakładach edukacyjnych Krzemieńszczyzny w latach trzydziestych XX w., czasopisma „Życie Krzemienieckie” oraz wielu innych zagadnień ukazujących Liceum Krzemienieckie na tle rozwoju edukacji i kultury na Wołyniu w latach dwudziestych i trzydziestych ubiegłego stulecia.

Po zakończeniu obrad pierwszego i drugiego posiedzenia Sekcji I uczestnicy konferencji wysłuchali koncertu w wykonaniu chóru uczelnianego, jego solistów oraz orkiestry. Wchodzący w skład chóru pedagodzy i studenci Instytutu Humanistyczno-Pedagogicznego im. Tarasa Szewczenki w Krzemieńcu prezentowali m. in. dzieła kompozytorów ukraińskich i europejskich, jak również opracowania muzyczne ukraińskich utworów ludowych.

Podczas końcowego Posiedzenia Plenarnego, które odbyło się dnia 11 października 2008 r. (sobota), strona polska zadeklarowała wydanie pokonferencyjnej publikacji w roku 2009, zawierającej kompletne teksty wystąpień wygłoszonych przez polskich referentów podczas konferencji.

Konferencję zamknął Rektor Okręgowego Krzemienieckiego Instytutu Humanistyczno-Pedagogicznego im. Tarasa Szewczenki – prof. dr hab. Afanasij Łomakowicz, dziękując prelegentom oraz pozostałym zebranym za wzięcie udziału w tym spotkaniu.

Po zakończeniu konferencji uczestnicy sesji wzięli udział w wycieczce do Poczajowa – sanktuarium greko-katolików i prawosławnych, do Muzeum Historii Instytutu oraz szczególnych miejsc Krzemieńca. Po uroczystej kolacji goście konferencji wzięli udział w wieczorze „Rozmowa Krzemieniecka”.

W drodze powrotnej do Polski uczestnicy konferencji zwiedzili również Dubno, Łuck i Podhorce.

Natalia Lietz
Instytut Historii Nauki PAN
Warszawa

BURZLIWE LOSY ZBIORU FARMAKOGNOSTYCZNEGO WILEŃSKIEGO PROFESORA JANA MUSZYŃSKIEGO

Od 2005 r. w Litewskim Muzeum Historii Medycyny i Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Kownie (Kauno Medicinos Universiteto Lietuvos Medicinos ir Farmacijos Istorijos Muziejus) znajduje się interesująca ekspozycja prezentująca część zbioru farmakognostycznego profesora Jana Muszyńskiego, która może szczególnie zainteresować i zachęcić do jej zwiedzenia polskich historyków farmacji.

Jan Muszyński – wybitny farmakognosta, botanik i zielarz, badacz polskiego ziołolecznictwa – w okresie międzywojennym związany z ośrodkami naukowymi Dorpatu, Suchumi i Wilna. W 1907 r. rozpoczął studia farmaceutyczne na Uniwersytecie w Dorpacie; w latach 1907–1908 był asystentem botanika, profesora Mikołaja Kuźniecowa, studia ukończył z odznaczeniem w 1909 r., otrzymując stopień prowizora. Następnie kontynuował pracę naukową jako inspektor Ogrodu Roślin Lekarskich. W 1915 r. przedstawił w Dorpacie rozprawę o modligroszku, na podstawie której w 1917 r. otrzymał tytuł magistra farmacji¹.

W latach 1915–1920 kierował Stacją Doświadczalną Roślin Leczniczych w Suchumi na Kaukazie, po powrocie do kraju był związany z Uniwersytetem Stefana Batorego w Wilnie (1921–1939); w 1923 r. został profesorem farmakognozji i uprawy roślin leczniczych oraz dyrektorem Oddziału Farmaceutycznego i Ogrodu Roślin Leczniczych przy tamtejszym Zakładzie Farmakognozji. W okresie wileńskim rozwinął szeroką działalność naukowo-badawczą, popularyzatorską i dydaktyczną. Opublikował wiele prac naukowych, kilka podręczników z zakresu botaniki, farmakognozji, zielarstwa i ziołolecznictwa². Podkreślał rolę ziołolecznictwa niedocenianego przez ówczesną medycynę oficjalną³ oraz dążył do wprowadzenia krajowych surowców leczniczych⁴, m.in. naparstnicy *Digitalis purpurea* L., głogu *Crataegus oxyacantha* L., arniki *Arnica montana* L., kozłka lekarskiego *Valeriana officinalis* L. czy widłaków *Lycopodium* i mięty *Mentha piperita* L., które odpowiednio uprawiane nie ustępowały surowcom importowanym. W Ogrodzie Roślin Leczniczych prowadził prace nad uprawą i aklimatyzacją niektórych roślin egzotycznych⁵, wśród których warto wymienić gorzknika kanadyjskiego *Hydrastidis canadensis*, rącznika *Ricinus communis*